

ները հողվածների և հարցագրուցների տեսքով:

Այս ամենում դրվագելի է ՀԳՍ Շիրակի մարզային բաժանմունքի նախագահ, բանաստեղծ Անդրամիկ Կարապետյանի և թերի զվարակու խմբագիր, բանաստեղուի Ոռօք Հովհաննիսյանի հետևողական ու լուրջ աշխատանքը:

Մրտանց շնորհավորումն «Եղեգան փողի»-ի 200-րդ համարի լույսընթայաման առթիվ, թերի մատուցում երկարակեցություն և ստեղծագործական նորանոր ձեռքբերումներ:

Մանկել ՄԻԿՈՅԱՆ

«ԵՂԵԳԱՆ ՓՈՂԻ» ԹԵՐԹԻ 200-ՐԴ ԴԱՄԱՐԻ ԱՊԹԻՎ

Հաճելի և ուրախացնող հիշողություններ արքնացան իմ մեջ մեր գրական թերի այս հորելյանական համար տպագրուու առթիվ: Իրեն «Եղեգան փողի» առաջին համարի խմբագիր, որքան ինձ է հիմա թվում, ներուստ մեծ պատասխանատվության գգացողություն նմ ունեցել այն արդիական բովանդակություն ունեցող պարբերական լինելու նկատմամբ: Ըստ նախնական

մեր պատկերացումների նրա թերում առաջին հերթին պիտի տպագրվեին մեր քաղաքի, Շիրակի մարզի մտավորականների, գրողների գեղարվեստական ստեղծագործությունները, հրապարակայսուական ու թերի ընթերցողներին հետաքրքրող տարբեր բնույթի նյութեր: Ենթադրվում է, որ նրա թերի լինելու մեջ արվեստի ու ընդհանրապես մշակութային ամենատարբեր թեմաներով հետաքրքրվող համար հանդիպահան յուրօրինակ վայր: Որքան հիշում եմ նրա թերի խմբագիր կողմից գրված ոչ ծավալուն առաջնորդող հոդվածում արդեն, ընդգծելով այս հանգանամբը, նշել են, թե այն ուրույն թոփշաղաւու է լինելու մեր տպահաշրջանի ամենատարբեր ընդունակությունները ունեցող մտավորականների ստեղծագործական երևակայության արժեքավոր արարումների համար:

Այս ընթացքում, հետևելով թերի համարներին, կարելի է ասել, որ ընդհանուր առմամբ, նրա աշխատակիցները հետաքայում իրականացրին մեր այն նախնական ցանկությունները ունեցող մտավորականների ստեղծագործական երևակայության արժեքավոր արարումների համար:

Կամ, արվեստագիտական հոդվածների ու նյութական մշակույթի արժեքների հրապարակման թիջքաղաւու է դարձել, որտեղ ընթեցողների հետաքրքրության սահմանների մեջ են ներառվել և տարածաշրջանային, և հանրապետական ու համաշխարհային մշակութային, գրական կյանքի բազմազան նյութերով:

Տանկառում եմ թերի ընթեցողներին հետաքրքրող, նորանոր հիշարժան ու տեսարժան նյութերի հրապարակմամբ շարունակվեն աշխատանքները «Եղեգան փողի» հետագա բոլոր համարները ստեղծելիս:

Գագիկ ԽԱԶԻԿՅԱՆ

ԸՆԴ ԵՂԵԳԱՆ ՓՈՂԻ ԴԱՎԱՏ ԵԼԱՄԻ

Իմ եղեգան, ծնունդի 90-ականների դժվար սկզբին եր, եր մայր յայսատանը անկախությունն ու ինքնիշխանությունը դարձյալ փայփայելով միասնական երկիր բաղանքը: Թատերական հրապարակում հրաժշշու լինը տալիս Արցախի ապահովել հայ ժողովորի հանար, բայց ժամանակները բիրու իմաստ և սեփական, և Արցախի գոյության համար հարկավոր եր:

Վաղուց եր հետացել հայրենիքից: Ամուսնու մահից հետո որոշեց եկեղեցու հարևանություն և ականական նշանակությունը մեջ: Եղեգան հագավ ամառային ծաղկանական նշանակությունը մեջ: Եղեգան հագավ ամառային ծաղկանական նշանակությունը մեջ: Եղեգան հագավ ամառային ծաղկանական նշանակությունը մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը: Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամետը, փակելով և խոշո նամարուկները, բանակների խորձը մետեղ պայտասակի մեջ:

-Եղեց, գրողի ծոցը իրենը:

-Ժամե

Յիշողության անհետացում

Տաճակ ՀՈՎՃԱՆՍԻՒՅՑԱՆ

ԿԻՍԱԲԱՆԱՊԱՐՔԻՆ

Կիսաճանապարհին,
Երբ քամին կօրորի մեջքը,
Ու դու լացակումած կիավատաս,
Թե մեջքը բարակ է եղեգան պես,
Դիշիր սկիզբ-երը սկսեցիր
Տաճակարին,
Երբ քեզ ճամփա զցեցին մայրո,
քուրո, հարևանոց
ու անձանոք,
Եվ հիշիր, որ նրանք դեռ կանգնած
կմնան այնտեղ,
Մինչև դու հասնես ուղած տեղը
Ու քերեն խնձորը ամմահական:
Այսպես, երբ կեսաճանապարհին
Քամին յորգիսամի հրեշ՝ կօրորի
մեջքը փափկատուն,
Դիշիր, ինչ կամեցավ գինվորը
Վերջին պահին,
Դողը սեղմած բռան մեջ ու
աչքերը բաց երկնքին,
Դիշիր, ինչ ճշած ծաղիկը
Խելագար, երբ արմատից
պոկված
Ընկավ հորդակոս զետի մեջ...
Երբ վերջապես քամին կուլենան
ջարդել մեջքը,
Ու դու լացակումած կիավատաս,
Թե մեջքը բարակ է եղեգան պես,
Դալաւանա, որ ընդ եղեցան
Գոր ոց եղաներ,
Որ քո եղեցիկ մեջքից դեռ արու
զավակ պիտի ոռոց,
որ ճամփա ելնի առաջ...
Դիշիր, որ երկիր վրա արևը
ընթիշտ սպասում է մարդուն,
Զուրու սպասում է, հողն սպասում
է, ծովն ու երգը
Շառաջում, զարկում են
քարափին, այսինքն
Ծնչում են ու սպասում են
մարդուն:
Երկիրը անտեր չեն բռնին, գիտեմ,
Երբ քամին օրորի մեջքը
Կիսաճանապարհին:

Արա ԱՐԹՅԱՆ

ԲԱԼԱԴ ԴԱճԵԼԻ ԿՅԱՆՔԻ
ՍԱՍԻՆ

Անկիկ-մեկիկ ու թել առ թել
Ենթակում են մեր մագերը,
Ո՞ւր է հույսը խարիսխ նետնլ,
Ո՞ր երակի մեջ է սերը:
Ում հարցնեն նույնը կասի,
Չի ծերանում ինըն է մեզ պես,
Մայրամուտին մի սպասիր,
Որ մահն անգամ մայր թվա քեզ:

Արի գինով ցավը փակենք,
Մեր սեղամին համբոյը ու հաց,
Թե օրենք է, որ ժերմակենք,
Թող նանվենք ժամին ծաղկա:

Թող ներ կանքը չդառնանա
Պառավ կնոց համրույիր պես,
Թող ներ կանքը մանուկ մնա,
Որ մահն անգամ մայր թվա քեզ:

Թող հաճույքը քեզ օրորի,
Դու կանամցից գիմի քամին,
Ես ասում եմ սա բոլորին,
Որ մահն անգամ մայր թվա մեզ:

ՂԵՎՈՆԴ ԲՐԱՄԵՍ ՄԱՆՈՒԿՅԱՄ/

Պատուհանիս աչքի մեջ – թե կա
երկինք – ուր չկամ-
երազանք հավաքիր – ոտքս
շեմից դմեմ դուրս,
թող ինձանից այս գիշեր մի գիշեր
է հեռանամ,

որ հատվելով բարձրանամ մի
ճուղի չափ ու մի շունչ:
Ես՝ բաժինս տանող ջուր, և
արյունս - առուներ,
կրակմենք ինձ համար աղոթի
քառ չունեցան,
Ես չունեցան լույսը - քեզ մոտեցնող
թոշուներ-
ծաօքարդարս, մի ծաօից գլուխը
կախ հեռացավ:

Ու տես՝ քամուն տրվելոք
ալիքներով փայփայված-
իմ տիրության հանգույցում ինձ
պահած եմ հեռանում,
գիտեմ-իրեւ սփոփանք-ինձ
կրերի ծիուց ցած
իմ շխած քրերի ծարավմերի
հանձնառում:

Ու սփոփանքը հոգնած մի թիթեա
է ծովակիս-
ինձ չի դիմ մի գիշեր ջոի բերած
ծաղկի տեղ,
թե հայտվի մարգարեն ու ինձ
պահ տա կրակին-
փոքրավորիս կունենաս- թևերը
բաց-ցած չընկնեմ:

Մշուշնից եմ գալու-ջուրս
անուզներ թե տանի-
իրեկունի երկնքին բացատրված
մերձենամ-
աստ զարդի ու զնա քո
պատկերի հետևից-
ին տիրության պատերի
ժայռապատկերն համրուած:

Ու աչքերս անկյունում ինձ
ստվերը թե պոկի-
լույսը կգա -ինձ համար վառվող
գումներ պահած,
և լուսինը այս գիշեր մեջքի վրա
կապուկի-
հասկը լցված կիսնա, ու
քագավոր ապարած:

Կահան ՍԵՎԱՆ

Դազար տարի արև կերած,
Որձաքարի հոտը ռունգերին մեջ,
Դամը՝ շուրթերին վրա՝
Շրջում եմ Հայաստանով:

Իմ երկիրն է-
Նրան հոտով ու համով գիտեմ,
Ու թե քարտեզով:

Բացեց սահմաները,
Որ փակ աչքերով գնամ
Ու գոմեն հայենիքը՝ իրական,
Աստվածատուր...

Սարո ԳՅՈՂԱԿՅԱՆ

ԷԼԵԳԻԱ

Մաշվող իհշողության նման
ոտարորիկ

ԴԵՐԱՄՈՒԾ է օրը արցունքներում
կարուտ,

Իրիկուն է արդեն: Գնամ, իմ
խորոտիկ

Ոչխարները ժողվեմ տաքուկ
օգայիս մոտ:

Գնամ, մորս կարած կարուտները
հազմեմ

Ու տաքանամ մի թիչ... Արդեն
աշուն է, ուշ գնամ տատիս

Գնամ, գնամ, ուշ է... Գնամ ծանոթ
ճամփուկ,

Մրսող երազներս ժողվեմ ու տուն
քերեմ,

Իրիկուն է արդեն: Գնամ օրվա
հետրուկ,

Արեգակից պարտօռվ մի բուռ
կրակակ խորություն...

ԼԼԱՆ ՄՈՒՐԱՂԱՅԱՆ

Դեռ արձագանքն է թշում
անհասի,

Դիշշուակի պիս հայացք լուռմ...
Աստիքերը փունչ-փունչ
ծաղիկներ հոյսի.

Ո՞ւ մեն կարուտել աչքերող հեռվում:

Մի պարանու են կապել երկուսին,
Երկու հարցական արյան մեջ
տուզվեց...

Երազով լցված զամբյուղը սրտիս
Շուր եկավ մեկից ... Խնձորս...
Կիսվեց:

Վաճ ՀՈՎՃԱՆՍԻՒՅՑԱՆ

Օրը գնաց... Ռունաձայներ էլ
չկամ,

Իրիկունի ծամերն արծակ ըմկան
ցած:

Դավիթ նման թեր բացեց
լուսնկան,

Քարերի տակ ծաղկածիծաղ մուժ
մնաց:

Պետին տվեց մայոի փոք-փոք
պոտեմկը,

Դիրիկն իր նուրբ մեջքը ճոճեց,
սվավագ.

Առուն դոդաց, որպես քնած
կունկը-

Վերջին շողը մորս ծանըն էր թե
բաց:

Նորայի ԲԱՐԴԱՍԱՐԱՅԱՆ

ԼՈՒԽԱԿՈՐ ԼՎԱՑՔ

-Քո մերկ թևերն են ինձ խելքից
հանում,-

ասում է լիճ ափից դուրս եկած,
ինչ դու անտարեր լվացը ես
անում,

ալիքն է բոշում փեշերող երկար:

-Քո մերկ թևերն են ինձ խելքից
հանում,-

ասում է քամին ու փախչում
հեռու,

ծնկերն են ջրից գլուխներն
հանում

ու տուզվում լիի խորիդին իլու:

Փռում ես մեկ-մեկ որձաքարին
սպիտակ շորեր լուսավոր ու թաց,

ինչ դու խալարին խամրում են
անտես

թուփ ու ծաղիկը երփներանց
ներկան:

-Քո մերկ թևերն են ինձ խելքից
հանում,-

կրկնում է լիճ թեւերի հասած,
քամուց լվացը է արդեն
չորանում,

ինչ դու քնած քնած լուսավոր ու
թաց...

Դուշիաննես ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ

ԼՈՐԸ

Գարման արև թևերին

Լոր կարուտ էր ու իջձ,

Թև է տվել, թօքրել,

Իր ձագերին տաք բնից:

Լոր արտի գույնն առավ,

Սեր էր իջել հոյսերին,

Դողը լորին ծգեց վար,

Մայրություն կար ուսերին:

Ու քարի մոտ մի ծաղիկ

Շատ փոքրիկ ու խոտուն

(Ող երկինքը իր ծոցում),

Գարունն առած ափի մեջ

Աղոքները էր մըմնցում

Անընդիալ ու անընդիմեջ

Գոյս համար, որ ցեր կամ...

Ու դու աչքս չի մնջում

Հավերժության ստվերում...

Անահիտ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵԱՆ

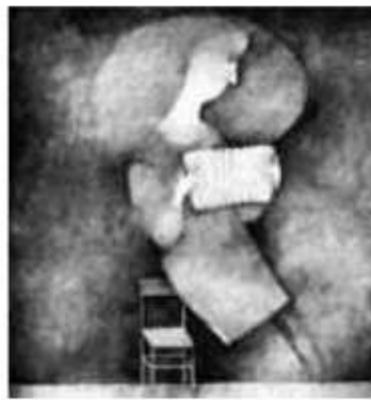
ԴՈՒ

Եվ ոչինչ չունեցողի նման

Կզրես ծմկներ մինչև լուսա

Որություն դու մրան

<div data-bbox="7

ամայացած բակերի, թափուր շենքերի

Անմիտքար արձագանքներից:

Արդեն վաղուց ոչ մի տղամարդ չի հիշում,

Երբ է գիմի խնել տուներին

Եվ ասես հայմել պատերի տակ

Ծիրող պատամիրի

Սրտարա օրինաճներից:

Արջուակ ին,

որ վեհերոտ անցնում ես առանց

ինձ նկատելու

Եվ քեզ համար ամենաժվարը

սիրուս հավատալի է-

Սևեր շխագնես:

Չեմ ուզում լինես ին կորստի

փոխարեն,

Որովհետև այդպես միայն ես

կարող եմ ցանկանալ,

Իսկ կորստմերս

հանկարծ կիսանգարեն ասելու,

Որ դու գեղեցիկ ես:

Քեզ համար ամենահեշտը

միայն անտարբեր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել

տուներին:

Եվ ես հասկացա, Որ այս քաղաքում միմյանց սիրուս են, երբ դժբախտ են, Ու խոսում են, թե ինչու կորորդ ամենաճներին.

Չետու փնտրում են ամենամերմակ շուշանները

Ու չեմ գտնում:

Ել ինչպես վերադառնամ

կորորդ հավատը

ապրողից պաշտպանելու,

Երբ այն ավերված քաղաքում

առաջաւ պես մեռնողին պետք չէ:

Ին հայր,

Ճեռքեր հոդի թերևություն ունեն

ծննդամ տոներին,

Ցրտերն ընկում են, մի թե

մատներով տոնտիդի աշքերս...

Կանաչ-կարմիր է կապել թափոր

և երազող է-

Չեմ ուզում երազ, երջանիկ

զոյցը հեռավոր սարից թերած

տաք ձյուն է-

Ես չեմ դիմանա:

Ին հայր, աշքերիս տաք ձյունից է

մատներիդ կոկի՞ծ:

Եվ քեզ համար ամենաժվարը

սիրուս հավատալի է-

Սևեր շխագնես:

Չեմ ուզում լինես ին կորստի

փոխարեն,

Որովհետև այդպես միայն ես

կարող եմ ցանկանալ,

Իսկ կորստմերս

հանկարծ կիսանգարեն ասելու,

Որ դու գեղեցիկ ես:

Քեզ համար ամենահեշտը

միայն անտարբեր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

Երբ չիշեցի,

թե երբ են կանայք եղան

առանց սկսի,

Եվ տղամարդիկ գիմի խնել,

տուներին:

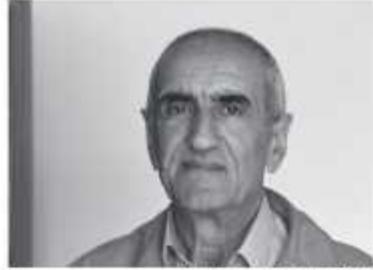
Եվ գիմի սկարմիր անցնելն է...

Բայց ինձ համար ընկավ քաղաքն

այն օրից սկսած,

<p

Արքայի ԳՐԱԿԱՆ ԵԶԵՐ

Կին ԳԱԲՐ

Առավելույան բոլոր ծառերը գլուխմերը թեքած են լինում դեպի արևելք: Դու այս խոճարիումը չեն տեսնում, իհարկե: Ծառերի կենսածիր ծգտուած մի վիճակ է, երբ առհատուց դրսեւրվում են բոլոր կենսասիրական հակումները: Ոչ այնպես, ինչպես մարդոց: Սարդը բանական եակ է, իին, դասական ծեւակենրպում, որի հետ կարելի է հիմա արդեն համածայն չինելի: Մարդը բնազդներով կառավարվող բազմահնար ռորու է: Բայց կզա ժամանակ եւ այս ծեւակերպումն էլ կդառնա դասական: Դնացած բանածեւումը մարդու հասարակական պատկանելութ-

ԿՅԱՆՔԸ ԺԱՄԱՆԱԿԻ
ԹԱՅՈՅՑԻ ԵՐԱԾՈՒՅԹ

Ողջո՞ւն, կյանք,
 արի ծանրաբանանք...
 Ոլորաննե՞ր՝
 սիգաճնմ, խոլական ու կանչող,
 ծեփծեփուն, աստղակիր. աստ-
 ղատենչ,
 սիրախայց ու դյուքն, անմեկնելի,
 խոտոր ու երազական,
 խոյ, դեգերուն, հմայական...
 տիեզերադիմ՝ ժամանակաց
 ու չափության մերձ...
 Թո՞ղ խմեն թույներդ հեշտապա-
 տիր ու նենգ՝ զազիր շրթանց,
 Թո՞ղ սիրեն վեհություններդ շը-
 դաշուր՝
 խորշերուն սփռված՝ ի ձա՞ն,

ա՞նձն, թե՞ անանձն ծայնաց...
սիրախստավոր, շողշողուն
ու հավերժական...
հազարամուն, հազարարույր,
հազարականչ...
գարմանահրաշ՝ ծովածավալ
մերծություններով հիմ...
Ողջույն, կյանք՝
անձեկնելի ու երազելի՝
հարախրոխտ տեմբերի օազիս...

Բայրն, կյանք՝ սիրաբեր, սարսուն, խորական, անդիմաղրելի...
գլուզերիդ վայել մեղեսիկն եմ՝
կորուսվե՞մ, թե՞ գտնվեմ...
բոյրերիդ քրօւմնաբեր
երացն եմ՝

յան վերաբերյալ՝ ծնունդ է առել գրասեղանային փիլիսոփայությունից, քանզի այդ փիլիսոփան չի նկատել ծառերի ցայգալուսայն խոնարհումը: Ծառը շարունակական բարձր է, եւ թվացյալ է, եթե ընդգրկում ես նրա ամբողջական բարձրությունը: Ուու պիտի ծառը հայացրով բարձրանաս՝ ցյուղ առ ճյուղ, ինչպես երեխա ժամանակ: Տես՝ ամենաբրնազդային եւալը ճանուկն է, որովհետու նա թվացյալ մեծությունների առօտե չի խոնարհվում: Ինչպես, ասենք ծառը արեւի առաջ, ոու քո շեֆի առաջ: Եվ ի՞նչ է արեւը, կամ ի՞նչ է քո շեֆը: Այդ արևի կոչվածն ընդամենը Արարշի կողմից ստեղծված մի հրաշեկ գունդ է, որին չպիտի ծեռը տալ, այլ պետք է սոսկ առնչվել: Առնչվել չխոնարհվել, հարաբերվել: Յարաբերվելու և առնչվելու տարրերությունը հոգեբանական է, այս զույգ բայերի մեջ ուրիշ զանազանություն մի՛ փնտրիր: Չեռք մի՛ տուր նաև Արարշի մյուս արարումներին, միայն առնչվիր դրանց: Ինչպես, ասենք, սիրեցյալից ծննդաբերությանը: Ծննդաբերությունն էլ հրաշը է, բայց հրաշըներին չպիտի բնազդորեն հավատալ: Չենց համատագիր ոռանք կարծեառկ-

Վեն:

Ահա՝ արեւի հոգերամական բնութագիրը: Բնութագրությունն ները նրա համար են, որպեսզի ապակողմնորոշեն կանխակալությունը: Իսկ կանխակալությունները նախածնունդ ժառանգություն են. ինչ-որ մեկը կավածնիք բացի պահանջում է նախարարել այդ հրավիժակային զգացողությունը, եւ այն պտղավրովն է քո սաղմի մեջ:

Իսկ ի՞նչ է քո-շեֆը կամ, ընդհանրապես, Շեֆը: Այն ապահարիշյան արօասիք է: Ոչ ոք շեփ չի արարում: Չի ստեղծում: Նրան, պարզապես, մարդը արարում է, ինչպես, ասենք, կենտավրուներին է հորիմել: Մարդն է, չէ՞ նրան ծիուց մարդ դարձնել: Կենտավրուն անասուն չէ, բայց միանգամայն տարբեր են, երբ մարդուց վերածվում են անասունի եւ կամ ընդհակառակը: Այս հակադարձության մեջ ամենաուշագրավը, թերեւս, գործնքացի անշրջելիությունն է, որովհետեւ վերադարձ սուկ ենթադրում է գործողությունն ույն բանական տիրույթում: Ամենահեշտ վերադարձ մոռացումն է, որովհետեւ վերադարձից հետո հոռոությունները նույնա-

կանանում են միապահադության
մեջ տարրավուժելով իին ու գա-
լիք իիշողությունները:

Սարու եւ անասունի համե-
մատական հոլովույթում միշտ
էլ ծայրահեղացվել են ծեւակեր-
պումները, մինչդեռ անասունն էլ
ունի խոնարհումի իր կերպը եզրի
հանդեպ արուի գերակայությունը,
նույնարդակ կենդանու ֆիզիկա-
կան մեծության նկատմամբ գիտ-
դականությունը:

Բո շեթք այս պայմանակա-
նություններով վշիդասակարգվում,
ամենից առաջ՝ բանական ֆան-
տազիաների անսահմանության
պատճառարանությամբ:

Խոնարհվելու մարմանջը, ու-
րեմն, կենսաձիր ծգուում է: Ծառե-
րի խոնարհումն, օրինակ, յուրա-
կերպ է իր աննկատելիությամբ:
Կանգնիր առավոտվա ղեմ, ցայ-
գալույսի մերկությամբ, եւ կրկնիր
ծառերի խոնարհումն արքանցող
արեւի առաջ: Չես զգա ճկունը,
որովհետեւ աննկատ խոնար-
հումի հետ առկա է լինելու նաև
արագ շտկումը: Խոնարհում-
շտկում, հարափոխիս գործո-
ղություն, որից Վաղորդյան հովի
պես թարմ կենսական շնչառութ-
յան կարիք կզգաւ:

չես տեսմի, վաղորդոյան հաճույքը չես ըմբոշչմի: Մարդու մեղքերի մեջ ներթաքախության գիտակցունը երկակի զգացում կծնի նողկանք եւ կարոտ: Կնողկաս կենտավլոսյան ֆանտազիաներից, տարերային կվարզես հազարամյակների միջով, ինչպես թունելի միջով՝ գտնելու համար ամենափրկիչ Լույսը: Բայց լույսն Արարշի արգասիք է, եւ պիտի առնչվես դրան տուկ հոգու աշքերով: Կույրը նա չէ, կիամոգվես, ով չի տեսնում, այլ նա ով չի զգում: Կզգաս այդքանից հետո լույսի խայտանքը երակների մեջ: Փորձիր:

Նողկանքը հիացքի ծայրահեղ ձեւն է, և բոլոր արդարացված նողկանքները հիացքի պարունակ են ունենում. կապաշխարես դրանով:

Իսկ կարոտը կտանի քեզ դեպի քո մանկությունը, ուր խոնարհումները միայն կռանալ-վեցնելու նպատակ ունեն: Ուր մշակված բնագիներ չկան: Ուր ամեն դժկամություն հաղթահարելի է, ինչպես, ասենք, թեզանից մեծերին համոցեն:

Իեսանվե՞մ, թե՝ թականամ...
գույներիդ գաղտնավոր գայլա-
խազն եմ՝
շողջողա՞մ, թե՝ գողացվեմ...
Բարե, կյանք՝ Եթրության
քերթություն...
անհուըներում լինե՞մ արեգական՝
ասա...
խոլաճա՞մ, խլաճա՞մ, երկնվե՞մ,
լուսվե՞մ,
խնկարկվե՞մ,
ամբողովվե՞մ, նկրտվե՞մ,
հեղեղվե՞մ,
բուրե՞մ, հոտոտվե՞մ, կրակվե՞մ,
սիրվե՞մ, սիրե՞մ...
բանաստեղծվե՞մ՝ ասա...լինե՞մ
բազմասփյուռ...
տիեզերքվե՞մ, դառնա՞մ
տիեզերքի լուսակիրո...
լինե՞մ աստղակիր երազդ՝ ոյու-
թական...
Բարե, կյանք, գերիմացության
տեսաբառ՝ ասա...

Բարեկ, կյանք՝ հրածիր, պերը ու
դյուքսան, անմեկնելի...
այցեստաններիդ ցավանախշ
վարդեվարո՞ն եմ,
բուրե՞մ, թէ՝ քաղվե՞մ...,
անդունդներիդ մզարույր
գահավիժումների մոգեկիրն եմ,
անտեսվե՞մ, թէ՝ երևակվեմ...
հորիզոններիդ անտ եռեցունների
ըննամիտն եմ,
ունեցունի՞մ, թէ՝ եռուն

Խաժդզան ս, թէ միջպաս...
 Բարեւ, կյանք՝ մոռայլ,
 անհուսատու, դիվուտ,
 անդիմադրելի,
 ջնջնումներից
 համբերանյուր հաշվեքարն եմ,
 ծանակվե՞մ, թէ՝ դրվեմ,
 մատնություններիդ անմեղ
 մեղավորն եմ,
 ամքասանվե՞մ, թէ՝... ներվեմ,
 խորաններիդ,
 անլուս լուսավորն եմ,
 խավարվե՞մ, թէ՝ ճառագեմ...
 ժամատախտերիդ հիգնարենկ
 պայծառատեսն եմ,

կենդանակերպվե՞մ,
հասնվե՞մ, թե՞ ճարդվեմ...
հրեղենվե՞մ անհուներում,
իինգերորդ.
տարածաչափություններում,
ասս
Կյանքը տեսանելու՝ չըմբռնելու,
մի անմար սիրով չիրկիզվելու,
մի գորշությամբ չերկնտելու,
չղժգունելու,
մի հանդարտությամբ չփոթորկ-
վելու,
մի ոգեղենությամբ չխոկելու,
մի ցրտությամբ չսահմոկելու,
մի շուրջպարով չխենթանալու,
մի անգունությամբ

չգունազարդվելու
խարուսիկ մոլուքը է դարձել-
աշխանային այս տեսլիածամե-
րին՝ սահմանը միացը՝ մզացել,
ամպ-հովանմիով խոժոռվել,
հույթերով մտահմայվել,
ուժութեալ:

Խովարութեալ, յուր գեղեցկությունները թաքցրել, հավես խստադեմ սիրողությամբ կամ չտևեցողի մտավախությամբ, խուզարկու, բայց չտեսանողի մտաքննությամբ, հոգեխօնվ մտակերպությամբ,

ծուռտիկ հեռաւներում, ամո՞վ, թե՞
բեղում
ժամանակի քրչերում
տարակուսել,
ժամավճարի հերն է
փորձում Մեզնել
աշխանային այս տեսիլաժամե-
րին՝ տիրապետն, վերջին հրա-
պույրների մոգությամբ՝
անպատճախան սիրատածել,
մարդում՝ յուր բոլոր պարադրս-
ունելու

Անրով,
կերպերով հերթել և ընդունել՝
մտահաճգումների՝ սիլլոգիկ
շարժերի մեջ,
պարադիգմաների կերպերում
մտախիզախնել...
բնութենական, տիեզերազն-

ନୀଳାବନ ଶ୍ରୀଲୋକୁପରମନ୍ଦର ଧିତେଳ
ତେ ଯନ୍ମେଳ ଧ୍ୟାଳ୍ସିକୁଟିକୁଅଜି ତେ ଅଧି-
ଶ୍ଵାପାଟରାମିନ୍ଦରର୍ହି
ଶ୍ଵରମ୍ଭରିନ୍ ନୀରା ହୋପାବଣ୍ଟ ଶାରଫ-
ମ୍ବିନ୍ଦନ୍ଦରାପୁଇଁ ରନ୍ଦନାମିହିତେ...
ଶ୍ରୀକିଂନ୍ଦ୍ର ଧର୍ମ କେ ମରାଯି
ଲ୍ଲିଙ୍ଗାଖ ଅନ୍ତର୍ଭାବକା ତୁମ କେ ଜୟିତ,
ଅନ୍ତର୍ଭାବରେଲି, ଆରେ ହାମରପୁରୋତ୍ତମ,
ରାଜ୍ୟ କୁନ୍ଦାଳାକାନ,
ଅର୍ଥବେଳି ମିତାମିତାମାନର ହାଜିତ
ହେତୁମିନ୍ଦରିନ ହିଜ୍ଜଗ୍ଗିତର୍ଯ୍ୟାନ...
ଦ୍ୱାମାନାକି ଅଧିନ୍ଦେଶ୍ରୀପୁଇ
ରାଫଳାକୁପି, ମିତାକୁରୋତ୍ସ ନୀା
ଦ୍ୱାମାନିନ୍ଦିକି, ରବ୍ର ଦ୍ୱାମାନାକୁପିତ
ଶର୍ପାଦ୍ରମିନ୍ଦରିପି
ହେତୁମାତ୍ର ନୀଳ,
ଅପା ଶର୍ପାଦ୍ରମାତ୍ରି ଅର୍ଥିତର୍ଯ୍ୟାନର
ହାତ୍ତର୍ମାନିତ...

Երկի՞րը խոհվէ
ու տարանցիկ, մերկ ու չքնաղ՝
Ֆուլիս ասես.
Երկրում աշնանային
Տեսական բանեան

Անսահմանը սկսում
ցուրտ ու գունադիր շքերթներում
ղոփնջողութ է մտախսով
ժամանակը,
ու անչափական քամին
մերթ-մերթ վաղեմի մեծ սիրուց
աստանդական,
երկրային իր հոգեսույզ

մերկություններն է վերիշշում,
խնճանում նրա հավերժական,
անթարգամանելի բույրերով ու
տարանցիկ
փոթորկատեսներով...
սիրատրութիւն և մնջմիկ փսփռութ-
ենի կարոտ
նրա մարմարին ուսերը մտոր
շոյո՞ւմ- շոյո՞ւմ,
երեմանակի ծգվում կանչերի
մգակիր վետվետումներին ի տես

ու մեկուս օրերի երգը որպես
աշնանային տեսչիաժամերի
գունածիր ու սարը,
կարոտաշուրք համբույր...

Սարերում նոյսանս քամու
արձարասառը շոյանքներն են
մեկունդվել

Հովհաննես Սարգսյան
Խորհրդական

Օ՛, տենչերի հոգեվարք...
կրակի մեջ ու ծյունի
ինչքա՞ն ցալեր եմ կծկել
իշխով ին ուղերիս,
իմաս ինչպէ՞ս են նայեմ
ցորենի կույր թիբերին,
երբ միջնադարն է հառնում
ժամանակի վիհերից:

Նոր էր խորան բացվել
ցերեկներով իմ արյան,
անունից իմ բարձրացել
առեղծված աստղային,-
ասա, ինչպէ՞ս աղոթեն
արկահարվող տաճարում,
երբ միջնադարն է հառնում
ժամանակի վիհերից:
Ես հերկել եմ աստղերի
շողով բուքը լեռների,
ջերմացրել ձեզ, որպես
մրգահասի ժամանակ,
իմաս ինչպէ՞ս են տանեմ
կորսի ցավն այրերի,
երբ միջնադարն է հառնում
ժամանակի վիհերից:

Փակիր կոպերու թեկուզ
սովորելով զոհերի,
որ իմ հոգին չհամբարձվի,
որպես խորհ պատարագ,-
ախր, ինչպէ՞ս ընդունեմ
Ավետիսից Գալիքի,
երբ միջնադարն է հառնում
ժամանակի վիհերից:

ԿԻԶԱԿԵՏ

**Միրում
Վարդան Շակորյանին**

Երբ դաշույնի պես հայացք
խովեց հոգու մեջ պահի,
ընկոմվեցի ես շնչառության մեջ

դատարկ օրերի,
հետո ուղղորդող բյուր նշաններից
իրաժարվելով,
հայտնեցի նոր տարածության
մեջ,
թեկոր առ թեկոր հավաքեցի ես իմ
ժամանակը՝ իրավունք պատկեր:

Ես ըմբռնեցի՝
բանաստեղծությունն իմ
հայրենիքն է,
որ նունքնեցին գետերը ոգու-
ափ շարտերով նավեր ու ծկներ։
Այդպես իմ հոգին դուրս ենտեց
նաև
մորի ու տենչն զապաշակիներ՝
տարածությունը բարերի միջև
փոխարկելով մի տաք
շնչառության,
որով համակված՝ կենամացան
բյուր
մազանոթները իմ հիշողության։

«Կափաթիչ» բառը գլորվելու էր
գոյած տողերից,
որպես գաղտնագիր,
մինչ գտնելով իր տարածքը միակ
տողի մեջ,
կյանքում՝
արթնանար գորեր համբույրից
լուսի...»

Ես բարից ելա,
ինչպես խավարող
իմ ժամանակից,
գնալով դեպի բարկ Ավետիսը
հիշատակեների.
«հայրենիք» բառով ես դուրս
նղեցի մեկուսարանը
ոգու և արյան։

Եվ համակվեցի ինքնաճանաշման
սահմանից վերև
զհգագվող բռլոր երևույթներով,
որոնց ոգեշնեն ամրադարձն էին
մակրութացության...
Այդպես ես հասա ոգու և արյան
սուրբ կիզակետին...»

02.10.2021թ.,
ք. Գյումրի

ԽԵՐԵՎԱԳԻՐ

Թուղթն իր զարդերից հրաժար-
վելով,

ձեռք բերեց ոգու ներդաշնակութ-
յուն,
քերթողի դիմաց նա մնաց
անզարդ,
որպես փոթորիկ գումա՞ղ լուս-
յուն։

Թերթողն հասկացավ, որ ինքն իր
դիմաց
ոչ ժամանակ է, ոչ երազի դրու,
լուսա՞յց է բացվող, տվյալամբ
մաքուր,
իսկ լուսից գիրք է չգույնած։
Որպես հայտնություն մի բառ է
գրված,
մի բառ՝ ելակետ- սկի՞զբ
արարման,
ուր երանման անզամ թիջք
անմված,
զիգզագ է բյու՞ղ խորթերից
արյան։

Թերթողն ըմբռնեց խորի՞ւրոց
պահի,
ազատվեց խորի շնչառությու-
նից,
զգաց ապրել է իր իղձերից
դուրս,
կյանքում՝
արթնանար գորեր համբույրից
լուսի...»

Բառն ասպարեզ է, ոգու տեսա-
դաշտ,
միտքը հայացք է, գույները՝
ակունք,
երբ միխճվում են հոսանքներն
անհաշտ,
հումից դուրս մղում երանմաները
կույր...
Շարժումը լյանը է առանց վա-
րագույր,
գործողությունն է բառը և մակրից.
որոնումն ինչպես ուրույն ինքնա-
գիր,
որպես օազիս... բացվեց իր հո-
գում։

Բառն ասպարեզ է, ոգու տեսա-
դաշտ,
միտքը հայացք է, գույները՝
ակունք,
երբ միխճվում են հոսանքներն
անհաշտ,
հումից դուրս մղում երանմաները
կույր...
Շարժումը լյանը է առանց վա-
րագույր,
գործողությունն է բառը և մակրից.
որոնումն ինչպես ուրույն ինքնա-
գիր,
որպես օազիս... բացվեց իր հո-
գում։

Ամեն մարդ՝ հիմա մի
ապաստարամ,
որ ոչ դուռ ունի, ոչ է՝
պատուհան,
ներսում մերթ լույս է ու մերթ է՝
խավար.-
հոգու պատահո՞ղմ- եզրույթ
տեղահան։

Ոչ ցավի մեջ է ի զրու ապրել, ոչ
է՝ ցավից դրու,
ոչ խորի մեջ է ի զրու ապրել, ոչ
է՝ խորից դրու,
ոչ սիրո մեջ է ի զրու ապրել, ոչ
է՝ սիրոց դրու,
ոչ հոյսի մեջ է ի զրու ապրել, ոչ
է՝ հոյսից դրու։

Մերը մոտենում է, մերը էլ հեռա-
նում,
ըստոց ըստո քայլող մի երա՞գ,
մերը կյանքի դրու է, մերը
անհայտ անուն,-
մարդո՞ւ անհուններում բարախո՞ն
երակ։

Թե կյանքի մեջ է և թե պատրա-
մի,
թեկուզ իրենով Անդի՞ն է
շափում,
նա հոգու լույսն է, ոգին
տարերի,
հողից ո՞ւժ առնող անսահմա-
նություն։

07.09. 07. 2020թ.
ք. Շուշի

ԵՐԿՈՒ ՏՈՂՈՎ

Երբ զատվում ես բարից, ինչ-
պես ցանցից տաճանքից,
բացվում է նոր ասպարեզ, լույս է
իջնում քո ջանքին։

Ինչքան հայացք թերկուի իր
անստվեր մերկությամբ,
նկուղներից խոլ եսի կրաք-
րանա՞ մարդն այնքան։

Մերը լոյս է ու ոգի թերկի տակ
քո խորի...
քախտի երաց է ու կյանք, թե ու-
նենա՞ս ուղեծիր։

Ունահետքը կայծակ է, երբ քո
տունն է ավերված,
տուր է ճամփար, և գարկու երկն-
քից է պահանջան։

Փրկելով գիր ու հավատ, խի՞նճ
ես փրկում մարդկության,
վերծանելով անցյալի՝ ունենում
ես դաճ ու ծայս։

25.09.2020թ.
ք. Ստեփանակերտ

ՑԱԿԻ ՄԱՐՄԱՆԸ

Ո՞վ է որոշել սահմանը ցավի
և ինձ ուղղորդել սնվել աղոթքով,
երբ ընդառաջողն ինձ վիհն է դա-
վի,
և, կյանք, քո պայծառ ու աղոտը
քո
իրար են խառնվել միջանցքում
նավի։

Ցավի սահմանը հատելով հասա
առանցքին խորի և գտա նոր
ցավ։

Ապրել թերում հեռավորության
անկարո՞նի է: Եվ անհետացա
մտցներում օրվա ու երանգներում:
Դեռ գորերի էցերից հոսող
լուսով լցվեցի... Մինչդեռ
իմ հեռուն
ուրվագծով էր անտես վերե-
րում։

Ղեգորում էր մուտքերում հոյսի,
երբ հայտնվեցի ցավի ելքերում,
և այս զրավիզ խորանը լույսի
կազմուրում էր ինձ, փրկո՞ւմ...
Եղանում։

26.09.2020թ.
ք. Ստեփանակերտ

ՄԵՐ

Չվերայանայ տուն,
Մինչև թշնամին սրախող չարվի,
Ունակուն չարվի
Ու երկուց քշվի...
Փրկության համար
Չկա ուրիշ ելք,
Միանալ է պետք
Քաջ ծիավոր քանակ...
Ենչքան հայացք թերկուի իր
անստվեր մերկությամբ,
նկուղներից խոլ եսի կրաք-
րանա՞ մարդն այնքան այնքան։

Դողս արյունոտվել է
Պատերազմում զարկված
տղաների
Սառն համբույրից...
Դողս արցունքուովել է
Որդեկորուս մայունի
Արտակեդեր լացից...
Դողս ծխում է
Դրդնիված արտերի
Մոխրացող ստվերներից...
Դողս ունում է
Վիրավոր մասրենու
Ենչքան ամոքեան երկուի իր
անստվեր մերկությամբ,
նկուղներից խոլ եսի կրաք-
րանա՞ մարդն այնքան այնքան։

Դողս ունում է
Վիրավոր մասրենու
Ենչքան ամոքեան երկուի իր
անստվեր մերկությամբ,
նկուղներից խոլ եսի կրաք-
րանա՞ մարդն այնքան այնքան։

Արևադարձ կատարին
Ասում եմ իրեն,
Երեկ գիշերը
Կարմիր ծիավոր է երկներից ցավ
Չիս ուրիշ են աստվածները
Ու վերը սաստկացան,
Դայաստան,
Մա ինձ քո տաք կենեկի մեջ,
Բուքը ունում է...

Հավիք Միքայելյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Դու այն անունն ես,
Որ ծնված օրից
Ուղիւնց է իմ զրուել օրինանքի,
Եվ առավոտս ծալիւմ է քեզմով։

Դրաշունվ փրկված դու ժիրամի
ծառ,
Իմ մայր Շայաստան։

Քայլենս

Ամվերջ ճամփար եմ փատրում,
Ու տառապանք նեղուում է ցավից։
Դրաշունվ փրկված դու ժիրամի
ծառ,

Միջնէ երկու պահին

Ուղիւնց է իմ զրուել օրինանքի,
Եւ առավոտս ծալիւմ է քեզմով։
Դրաշունվ փրկված դու ժիրամի
ծառ,

Երեկ սկսեցի մե

ՄԵԿ ԱԼԱՍՏԵՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՆԴՐԱՄԻԿ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մեղոնները երգող փաթիւներ են,
Շեկ փաթիւներ՝
Ընկած քանու բերան,
Այսուցվում է հոգիս,
Մեծանում է,
Երբ իմ ունկն է կծում ծայնը
նրանց:

Բացիկներն է կարդում
Մեղոն ծաղկի,
Մտնում է դամդադ,
Արտի դորով,
Չի մոլորդի երեք դարձի ճամփին
Մեղոն խնջ ու ոսկե ոտնաքրո-
դով:

Մեղոն ՎԱՐՈՒՅԱՆ

ԽՈՍՔ ԻՄ ՈՐՈՇՈՒՆ
Ես հեմված էի քո հզոր ոտքերի
վրա,
Եվ ինձ քվում էր, թե դա իմ ոտ-
քերն են,
Ես հեմված էի քո հզոր ծեռքերի
վրա,
Եվ ինձ քվում էր, թե դա
իմ ծեռքերն են:
Քո երազանքը իմ երազանքն էր,
Քո սերը, կինն ու երեխան քանկ
են ինձ համար,
Որովհետև դա քո սերը, կինն ու
երեխան են,
Քո նպատակը իմ նպատակն էր,
Դու մեր խաղաղ ծերությունն էր
Քո ափերի մեջ պահում ու
պահպանում:
Եվ ես հպարտ էի քեզանով,
Եվ ես հպարտ եմ քեզանով,
Տղան:

Դիմա,
Ես այս քանաստեղծությունը
թողմում եմ կիսաստ
Ու ոդքերգական,

Ինչպես որ քո կյանքը մնաց
ոդքերգական
Ու կիսաստ
Միակն...

Գագիկ ՍԱՐՈՅԱՆ

Ես մի ճամփորդ եմ քամու մեջ,
Ինձ համար դեռ ոչ ոք իր աչքերի
քածակներում
Դրածեշտի թաշկինակներ
չի բրջն:
Ես մի ճամփորդ եմ քամու,
Ինձ դիմավորում է
Չորացած տերեկի փշրվու
համեյնանությունը:
Այս, եթե մի քիչ շուտ գայի,
Նա ինձ համար իր կանաչ
Զեփյուղ կարտասաներ,
Կպատմեր իր մամկնության ավիշը
Ծառում քարտացող...
Ինձ էր սպասում...
Քայց ես միայն քամու մեջ եմ,
Ընդուներ մի տրոմություն:
Ես մի ճամփորդ եմ քամու.
Սուզվում եմ վաշողի ողու մեջ,
Խորստաներում գիշերը ինձ
Եր սրբիներն են մեկնում
Ասելով
Տես ինչ նախշեր ունի անձրևի,
Տես ինչ սրտություն է
ծովերով:
Ես մի ճամփորդ եմ քամու.
Ողողված եմ բառերի թարու
կարմրուկով,
Քաներ եմ գրում,
Ես մի ճամփորդ եմ քամու.
Ողողված եմ բառերի թարու
կարմրուկով,
Որ ընդարձակի հայրենիս,
Որ այս այս այս այս այս այս:

Ժամանակից...
Մի հոգի ունեմ ընդամենը,
Են էլ գրավ եմ դրեց
Քամու ամարաթերում
Ու հիմա
Ստիպված ճոճվում են
Նրա մեջ միայնակ:

ՈՒՂԱ ՀՈՎՐԱՆՆԻՑՅԱՆ

Գնդանդները հոսում են
արյան մեջ:
Ոչ մի գիմի,
Հիարկե, ժամանակն է
զինուց դուրս,
Նաև տակարից.
Նորից Դիոքենս լինել
հյաստ չումի,
Հյաստ չումի և հակառակը:
Ունալու երկին է
թեզ ին ու առանց թեզ,
յուրաքանչյուրին իր բազավորը,
իր ընտրության ուլին,
ավելի հետո կազ սերը-
Նախշուն թերիս նորից ճոճվելու:
Բերանքսիվայր ըմպում են
ներսիս անձրևը,
ներսիտ անձրևը,
ավելին չերագես, ավելին
չերագես.
Դու կաս և ընդիշու:

ՍՈՒԱ ԱՆՏՈՆՅԱՆ

ԵԿ ԵՐԳԸ...
Քացվում են փականքները
քանդվում են պատմենեները
պոկվում են փակողները
այս ծաղկով լոյսով ելում են
այս ճեղքումների ողկույզները
արտաշնչում են նակերտույթ
գոյսով
իմ քրորոֆիլը կամաչ ծածանումի
վերցում է արևից լոյս
ողից թթվածինը
խոնավությունը մթուրությի
և պահովությունը տիեզերական

իջում են վարդի գույնով
կաթիւները թերենին
արևաթերենին
քամականության-
սիրտն այցուի է
և իրեն ասեն թեզ է միայն
սակառնում է կրակը կրակով
և զարկը զարկով
և գոյսը խմվում է
և սեղ է հմայքը
և ճկունությունը սեղի է
և սիզախոտ է խոնարիումը
զգայականության

լուսին իջնելու պես է այս երեկո
և երկինքն է ցավը պահում
և ցավը է աստիշ շընությանը
և երկինքն է անխնա անկողինը
և գիշերը տարփուին

ամիսնա քացվում է
և ընդնքը
և խլոտումները նրա
շերտից շերտ ցողուտ են
և արևային են սահմանումները
և օդը սեղմում է
և պտղին է համեցնը
և գոյսնը ենիւմնը ենիւմնը

և առողջ է գույնը
ընկալումը մրցյունի և շանքը նրա
և սասանումը թերթի
և թերթը պարապի թթիչքով
և ապահովությունը երկրային
հափշտակություն է

Ն ԵՐԳ ԹԵԶԸՆԻՑՅԱՆ

մարմնի անկատարը
ճեղքումն է ողկույզի
արևը թերթերին
ցուրը ներսին
կամաչ ծածանումը տիեզերական
բայց առաջաստները բացվում են
և հոգին տաք լոյսում է բարձրա-
նում
և մարմինը պողովի փշաքաղություն է
և զնգոցը հասկի
սիրտն այցուի ժամանենինը սա-
րքում է և խորհրդուղությունը
և գրկերը և խորհրդուղությունը
շերտից շերտ ցողուտ են

ԳԱԼՈԳ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

գրադարանավարություն
և ինչ էլ երկար բառ ե/
հարցնում են
աղջիկ ընթերցողները
երկի շատ են հա-

մի քանի աղջիկ էկել ին
գիրը վերցմելու:

չ ասում է
լավ ընթերցող տղերը էլ կան

պեղակ հետ վերցնո՞ւմ են
չ շատ թիջ համարյա ոչ
հիմնականում արձակ են կար-
ուում
էն էլ արտասահմանյան
մերունցից մի քանի հոգու:

իր փոշմանած
իր վերջապես զիսի ընկած
սրտներում են
երեսն տարի անտեղի գրեցի
հա Գևորգ ջան
տիկ ամիսաստ գրեցիր

ՔԱՄԻԿ ՄՎԹԵՎՈՍՅԱՆ

Մի ծամոթ պոտ կա,
Շարունակ գոռում է գրիֆոնների
մասին
(դրանք պողով, պոշով, թևավոր
սատանի ճուր են),
Երեկ խմած ժամանակ գալիս են,
Ականջին բաներ են շշնջում,
Դարբեր են տալիս, մտքերն են շե-
ղում,
Խնացնում են,
Չեն ասում էլ ամր գիմին շատ է:
Խնայիր կյանքը չեն ասում,
Խնայիր հայրեմիցի համար
Դերսացած կյանքը,
Այս մարտիկ-քանաստեղը:
Ուզում են ասել մի խմիր,
Թողու գրիֆոնները խմեն:

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍԱՐԳԱՅԱՆ

Տագնապ ու վախ կա այսօր իմ
սրտում.
Անհամաշափ են զարկերը նրա,
Դագար հուշ-կարու եկել են,
բազմել:

ՎԻՐԱՎՈՐ ՄՐԻՄԻ ԵՐԱԿԻ ՎՐԱ:

Սեկ բարախում է ու մեկ էլ լուսի,
Սարտկոցը սրտիս նստել է վա-
ղուց,
Ու ծուլացել են զարկերը նրա,
Ինչպես փչացած մի հին ժամա-
ցույց:

Սեկ կանգ են առնում, մեկ շարժ-
վում առաջ,
Դին է ու մաշված սլաք սրտիս,
Դրսում դեռ մութ է, գիշեր է խա-
վար,
Բայց արշալույս է նա ինձ ցույց
տալիս:

Ու ես տագնապով զարբնել են
քնից,
Սատել անկողում աչքերով կա-
րուտ,
Դայացը են հարել մութ լուսա-
մուտին,
Թե եր կրացի պայծառ
առավոտ:

ԱՐԺԱԿ ՊԱՐՍՎԱՅԱՆ

Տան ճարած պատերից լոյսը
ներս է քափանցում,
Ու իսպան բանտարկյալ խաղ
են անում նրա հետ,
Լոյսն ընկնում է աչքերիս, լոյսը
տված Աստծո,
Եվ դաշվում է իմ հոգում, ինչպես
վերին մատնահետք:

Ու ես վեր եմ բարձրանում, պատի
միջով ելնում դուրս,
Սա երազ չէ կոտրված, իրական է,
ինչպես նա,
Ու մի թօշում ծեփ-ճերմակ ինձ է
նայում սուս ու փուս,
Թե ինչպես են լոյս դառնում -
առանց փետուր, առանց թէ:

ՅՈՒՐԻԿ ՄԻՒԹԱՐՅԱՆ

Տանիքներն իրար
Գրկել են ձյունով,
Ես քավալզոյը
Խնում են մեր տան
Բարձր տամիթից
Երամն ինձանից
Մազ թողնելով...

Զյուն իր թիթեյա
Տանիքն է կապել
Տանիքն վրա,
Տանիքն վրա
Դավեր չեն իջումն...

1.
Նեղ մայթերով գրունում են.
Երեկոն է իջել,
Երկարում են ստվերները,
Բարձր է հոգնել:
Նեղ մայթերով
Ես քայլում են,
Լոյսերն են վառվում,
Ու շենքեր մութ աչքերը
Կյանքով են լցովում,
Պատուհաններ կյանքով լցուն,
Կյանքից փոքրիկ որվագ,
Դար նման են շատ տարբեր
Լոյսերն այս դրվագ-դրվագ:

2.
Նեղ մայթերով գրունում են.
Երեկոն է իջել,
Երկարել են ստվերները,
Գյումրիս է հոգնել:
Կարևոր էր որպես
Շարայում հաղթահարում է
Արեգակնային պասկը,
ակնթարթուն նորանում են
ոգու միջնաբերդում
կապարդի շարքերը,
համարվող ուժերը
դասաւագվում են:

Բոլոր աչքերում,
Եվ լոյսերն այդ
Դարատևեն
Դոգնած իմ քաղաքում:

Իրիկամանուտից բուրմունք էր կա-
թում,
Թո փեթակներից տաք մեղված-
խոր,
Գալիս էր երգի ու սրտիս փարված
Ներշնչում էր

ՄԻԹԵՎԱՆԻ ՆԵՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Յակոբ ՄՈՒԾ

-Իմացեք, այնքան էլ ուրախ պատմություն չեմ պատմելու ծեզ: Ես իմ ծնված օրվանից տրտմել եմ: Եթե ուրիշներն իրենց արտացոլածը հայելու կամ գետի պարզ ջրերի մեջ տեսմելով, զնայալածով ուրախանում եմ, ապա ես տիրում էի: Միշտ անհաշու եմ ճայել իմ պատկերին ու տրտմորեն մտածել, որ ինձ ծովող դարբնի խեցը տեղը չի եղել, այլապես ինձ միարև չեղ պատրաստի: Նետո թաշումի նման երկու քե պետք է ունենա, որ ուզած պես սավանի: Միթևանին կարող է փոքր տարածություն թռչն-անցնել, սակայն չի կարող սավանել:

Հատ էի ուզում երկնքի կա-

պույտի մեջ ցոլանքով ճախրել:

-Օ, ինչպես են ուրիշները սավանում, - մախանձով ասում են ես, ու ավելի տիրում:

Գարնանային մի օր, երբ երկնքը լիքը եր թաշումներով, գլուխ վեր բարձրացրի ու հայցը խորասուցեցի կապույտի մեջ: Յանկար նկատեցի, որ պատրազմում մի քեզ կորցրած նետ զմայլուն սավանում է:

-Մի տես, խեղանդամ նետը երկնքի ծալ-ծալ կապույտ ծալքուն իր հետագի շողը ինչ փայլվ է գժում, իսկ ես նույնիսկ ուրվականի նման չեմ կարող թռչել: Օրեցօք թռչելու դառնում է ավելի դժվար:

Զարությունը ժամանի նման ուտում էր ինձ ներսից:

-Ինչ ուզում է լինի, պետք է

գնամ ինձ պատրաստող դարբնի մոտ և չարությունն նրա գլխին թափեմ, - մի օր վճռականորեն որոշեցի ես:

Ել չտածեցի, առավոտ շուտ գնացի դարբնի մոտ և ճշճացի, գոռզուացի, փնչացրի ու փլավլացրի:

-Յասկացի՞ր, դաժանորեն ես վարվել ինձ հետ:

Դարբնին զարմացած նայեց իմ կողմը, մտահոգ կրծիները ակոսեցին հնոցի ծխից սևացած ճակատը:

-Եթե ի՞նչ է պատահել, - կիսախույս աչքուրվ հարցրեն նա:

Այս հարցից կատաղությունն ավելի թօնեց, և ես այսպես ուժեղ գոռացի, որ դարբնոցի պատեղից կախված մուրճերը, աքան-

ներն ու մյուս գործիքները զնզգն-

գացին: Նրանց արձակած ծայցից մի պահ վախտեցած ստվեցի: Դարբնը արտահայտիչ հայացը հասեց դեմքին ու առանց սրտմեղության, համդարտորեն կրկնեց հարցը: Յամարձակությունն վերագումելով ասացի:

-Հոգին միշտ սավանում է երկնքում, իսկ ես չեմ կարող նրան հասնել, որովհետ ինձ միթևանին, խոտան նետ ես սարցեմ:

-Միթևանին նետերը կարող են սրաք թռչել մինչև աշխարիի ծայրը, - ըստացուց դարբնին:

-Իսկ ի՞նչո՞ւ ես չեմ կարողանուանել:

Դարբնին խորաթափանց հայացը ուրիշ կարող զննեց ինձ և զաղտնիք բացահայտողի նման ասաց:

-Քո սրտում մի մեծ քար կա,

այն պետք է մի կողմ շպտեն, որ կարողանաս վեր բարձրանալ: Բարի մեծությունից երևում է, որ տառապանքը շատ մեծ է եղու: Դա տրտմության քարն է, որը խանգարում է գործերի հաջող ընթանալուն:

Դարբնի բացադրությունից հետո հակացա, որ խանդն ու խոռվը տրտմության քար են դարձել սրտին մեջ: Յենց իմ շար նորմերը են հոգին ծանրորեն ցած քերել, կացուել գետնին:

Այդ օրվանից իմ հոգուց դուրս շպտեցի կորացուցիչ խանդն ու խոռվը: Սլաց վեր և հոգու նստած տրտմության քարը տրաք-տրաք եղավ:

Դիմա ամրող սրտով հետևում եմ, որ ինձ բոլորովին մոտ չգան խանդն ու խոռվը:

Սուրիաս ԱՊԱԼԱՐՅԱՆ

Արտակ, սիրելիս,
Կարո՞՞յ ես ասել՝
Չկները ինչո՞ւ
Չեն կարող խոսել:

-Իսկ դուք, հարգելի
Շնկեր Ամորամիկ,
Զրի տակ խոսել
Կկարողանայի՞ր:

Թունիկ իմ խելոք,
Սիրելի իմ Սոս,
Քանի՞ որ ունի
Ամիսն օգոստոս:

-Պապի՞ն, չգիտեմ:
-Ինչո՞ւ չգիտես:
Մոռացե՞ն են, որ
Արձակուր են ես:

-Տատին, տեղու
Նստել կուզե՞ս,
Ես մեծ սիրով
Կզիշեմ քեզ:

-Կուզեմ, թռոմիկ
Իմ մտերիմ,
Շատ հոգնեցին
Ուղերը իմ:

Այդ դաշտում իմ
Կողքին մնա,
Ինձնից հեռու
Շատ մի գնա:

Տեղումն միշտ
Նստելու չեմ,
Երկու կանգառ
Չետու կիշնեմ:

ՍՈՒՐԿԸ

Անտառում կոճի տակ
Գողորիկ,
Թարմակած էր մի սունկ
Գորդիկ:

Բայց երբ համկար անձրև
հորդեց,
Անձրևանոց դարձավ մի մեծ:

Նա չէր լվացվում,
Կաներ լաց ու կոծ,
Կեղսոտ ծեղուերով
Գնում էր դպրոց:

Մի օր դասատուն
Պատմել որոշեց.
Աչ ծերքը նրա
Վեր բարձրացրոց:

-Թե դասարանուն
Բո ծերքի նման
Մի այլ ծերք գտնես,
Չեմ պատմի ես քեզ:

Նա չհապաղեց,
Զախը վեր հանեց:

Ամիսն քուչին
Շատ էր կարուտել,
Եկամ, սկսեց
Ուղերին հոտոտել:
Նրան գրկելով
Ասաց, -Ե՞ւ պաշեմ,
Ի՞նչ ես հոտոտում,
Ես ին ծաղիկ չեմ:

Լուսն, երբ երկար
Մոն էր արդուն,
«Ուկե ծկնիկի»
Եթեիքան էր կարդում:
Եվ այդ հերիաթից
Նա շատ է նեղվել:
Ասաց. -Պապիկ ի՞նչ
Չիմարն է եղել,
Խնդրել է տաշտակ,
Պալատ ծկնիկից,
Թող մի լավ պառավ
Խնդրեր նրանից:

Սուրիան ՄԻԹԵՎԱՆ

ՊԱՐԵ ԳՆԱՑ ՄԱՍԿԱՐՏԵԶ

Շատ տխուր է մեր Նումեն...
Ո՞նց ուղեցին համոզեն,
Չեղավ. լացեց անկյունում.
-Մանկապարտեց չեմ
գնում...
-Ե՞ն, չի գնում չգնա:

Թողեք տանը նա մնա,-
Ասաց պապին, հագնվեց,
Թոռան գրմնոցը կապեց...
Չեղնափայտմ էլ իր չառավ,
Ու թոռանը նա դարձավ.

-Այ աչքով իրիմա տես
Ու հայլիկ հետ խոսիր,
Թե կարող ես համոզիր,
Թռ նա մի լավ մոտածի
Երկուական ծու ածի:

Մեկը նորից կուտես ես,
Ենկը նորից կուտես ես,
Խակ մյուսը բաժին քեզ:

ԱԿՐԱՎԱՏԻԿ

Ցորեն տանեմ,
Շատիկ ամեն,
Վրան կրնիքնետ,
Իրիս շարեմ
Անեմ, տանեմ
Տատիս տամ,
Ուտի՞ համի
Նոր ատամ:

ԻՆՉՈՒ ԶՈՒԵՄ

Ցուրն է հոսում ողորակից,
Քցջում է ու լայիս,
Այսր ինչո՞ւ զուր հոսեմ,
Երբ որ օգուտ չեմ տախի:

Թե որ այսպիս զուր հոսեմ
Հազար, հազար տներում,
Ել ամռանը ո՞նց խոսեմ:
Ինչո՞ւ իմ չեմ չնայում:

ՑԱՄՐՈՒԿ

Մարդիկ, դուք ինձ մի՛ վատնեք,
Մաքուր ջուրը ախսու է,
Խոսք եմ տախի, երբ ուղեց,

Մարդիկ ամառն է մուռ մուռ,
Վատիկ ամառն է մուռ մուռ,
Երբ ուղեց ի մի պատիկ,
Եթե կրզմի, այ ճատիկ:

ՏԱՏԻ ԽՐԱՏԸ

Տատը ուներ մի հավիկ,
Օրմեց ամուս էր ծվիկ:

Որ թոնիկն էր ուտում,
Տատին բաժին չը մնում:
Թոռան գուրը շարժվեց,
Մի օր դարձավ թե այ տատ,
Դու հայլիկ հետ խոսիր,
Թե կարող ես համոզիր,
Թռ նա մի լավ մոտածի
Երկուական ծու ածի:

Տատը խնդաց քի տակ,
Ասաց, - լսի՞ր, այ Արտակ,
Ով կերել է ծուն թասի,
Թռ հավին է նա ասի:

ՏԱԿԱՌՈՎ ԾՆԻԿԸ

Մի օր պապը մտավ մառան,
Տեսավ՝ ընկած տակառ կա իիմ,
Գրկեց ու դուրս հանեց նրան,
Որ չման մուռ անկյունում:

Սուր կացինը գնաց թերեց,
Որ կոտորի փայտերն հերթով,
Դանկարծ թռու տեսավ, վազեց,
Մի բան անցավ նրա մորով:

-Պա՛ս, տեսնում ես, որ մեր շունը
Անձրևին դուրս է մնում,
Դնեց տակառ էլ կիմի թույն,
Ներկենք, դաման տեսքով սիրուն:

Պապն հավանե